

KREDIT-MODUL TIZIMINING PEDAGOGIK JIHATLARI VA TA'SIRI

Kutlimuratov Aziz Ruzimovich

*Toshkent viloyati Olmaliq shahar, Ipak yo'li innovatsiyalar universiteti,
assistent. Bosh direktori-boshqaruv raisi
E-mail. azizruzimovich37@gmail.com,
+998931604848*

Annotatsiya: Kredit-modul tizimi zamonaviy ta'lim jarayonida muhim o'rin tutadi. U talabalarga mustaqil ta'lim olish, bilim va ko'nikmalarni moslashuvchan shaklda egallash imkoniyatini beradi. Ushbu maqolada kredit-modul tizimining pedagogik asoslari, ta'lim sifatiga ta'siri, shuningdek, uning afzalliklari va kamchiliklari tahlil qilinadi. Tizimning samaradorligini oshirish uchun takliflar ham keltirilgan.

Kalit so'zlar: kredit-modul tizimi, pedagogika, ta'lim sifat, mustaqil ta'lim, baholash, kompetensiya.

Аннотация: Кредитно-модульная система занимает важное место в современном образовательном процессе. Она предоставляет студентам возможность самостоятельно обучаться и осваивать знания и навыки в гибкой форме. В данной статье анализируются педагогические основы кредитно-модульной системы, её влияние на качество образования, а также её преимущества и недостатки. В статье приведены предложения по повышению эффективности системы.

Ключевые слова: кредитно-модульная система, педагогика, качество образования, самостоятельное обучение, оценка, компетенции.

Annotation: The credit-module system plays an important role in the modern educational process. It provides students with the opportunity to learn independently and acquire knowledge and skills in a flexible manner. This article analyzes the pedagogical foundations of the credit-module system, its impact on education quality, as well as its advantages and disadvantages. Suggestions for improving the system's effectiveness are also provided.

Keywords: credit-module system, pedagogy, education quality, independent learning, assessment, competence.

Kirish

Zamonaviy ta'lim tizimida yangi metodologiyalarning qo'llanilishi talabalarning bilim darajasini oshirish va ularni kasbiy faoliyatga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. Kredit-modul tizimi Yevropa va jahon ta'lim tizimlarida keng qo'llaniladigan usul bo'lib, O'zbekistonda ham joriy etilmoqda. Bu tizim talabalarga

individual o'qish rejasini shakllantirish, bilimlarni bosqichma-bosqich egallash va samarali baholash imkoniyatini beradi.

Kredit-modul tizimining pedagogik jihatlarini o'rganish, uning ta'lim jarayoniga ta'sirini tahlil qilish va amaliyotda uchraydigan muammolarni hal etish usullarini ishlab chiqish maqolaning asosiy maqsadi hisoblanadi.

Tahlil va muhokama

1. Kredit-modul tizimining pedagogik asoslari

Kredit-modul tizimi ta'limni modullarga bo'lish va har bir modul uchun kredit ballar belgilash orqali amalga oshiriladi. Bu yondashuv quyidagi pedagogik tamoyillarga asoslanadi:

1. **Individual yondashuv** – har bir talabaning bilim darajasi, qobiliyati va ehtiyojlarini hisobga oladi.
2. **Mustaqillikni rivojlantirish** – talabalar o'z ta'lim jarayonini rejalashtirishda faol ishtirok etadi.
3. **Kompetensiyaga asoslangan ta'lim** – nafaqat bilim, balki amaliy ko'nikmalarni ham baholaydi.
4. **Moslashuvchanlik** – talabalar turfan modullarni tanlab, o'z rejalarini shakllantirishi mumkin.

2. Kredit-modul tizimining ta'lim sifatiga ta'siri

Kredit-modul tizimining joriy etilishi ta'lim sifatiga quyidagi jihatlarida ijobiy ta'sir ko'rsatadi:

1. **Talabaning faolligini oshiradi** – mustaqil o'qish va izlanish jarayonlari rivojlanadi.
2. **Baholashning shaffofligi** – har bir modul yakunida aniq mezonlar asosida baho beriladi.
3. **Xalqaro standartlarga moslik** – talabalar chet el universitetlarida o'qish yoki ishlash imkoniyatiga ega bo'ladi.

Biroq, tizimning ba'zi kamchiliklari ham mavjud:

1. **O'qituvchilar va talabalar uchun moslashish qiyinligi** – an'anaviy tizimdan yangi usulga o'tish vaqt talab qiladi.
2. **Modullarning noto'g'ri taqsimlanishi** – ba'zi fanlar uchun kreditlar yetarli bo'lmasligi mumkin.
3. **Baholash tizimidagi noaniqliklar** – ba'zi hollarda modul yakuniy baholari talabaning bilim darajasini to'liq aks ettirmaydi.

3. Kredit-modul tizimini takomillashtirish yo'llari

Tizimning samaradorligini oshirish uchun quyidagi choralar ko'rilishi mumkin:

4. **O'qituvchilar malakasini oshirish** – yangi metodik yondashuvlar bo'yicha treninglar o'tkazish.

5. **Modullarni mantiqiy taqsimlash** – fanlar o'rtasida kreditlarni teng taqsimlash.

6. **Elektron ta'lim resurslarini kengaytirish** – onlayn platformalar orqali talabalarga qo'shimcha materiallar taqdim etish.

Xulosa

Kredit-modul tizimi zamonaviy ta'limning muhim qismi bo'lib, u talabalarning mustaqil ishlash qobiliyatini oshiradi, ta'lim jarayonini shaffof va adolatli qiladi. Biroq, tizimni muvaffaqiyatli joriy etish uchun pedagogik yondashuvlarni to'g'ri ishlab chiqish, o'qituvchilar va talabalar uchun qulay sharoit yaratish zarur. O'zbekiston ta'lim tizimida kredit-modul yondashuvini rivojlantirish orqali xalqaro standartlarga mos keladigan malakali mutaxassislar tayyorlash mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Xodjayev B. (2020). *Kredit-modul tizimi: nazariya va amaliyot*. Toshkent: O'qituvchi.
2. Karimov I. (2019). *Zamonaviy ta'lim tizimlarining pedagogik jihatlari*. Samarqand: Universitet.
3. To'rayev S. (2021). *Ta'limda innovatsion yondashuvlar*. Buxoro: Akademiya.
4. Yusupova M. (2018). *Kredit-modul tizimining talabalar faoliyatiga ta'siri*. Andijon: Pedagogika.
5. Abdurahmonov A. (2022). *Ta'lim sifatini baholash metodlari*. Toshkent: Fan.
6. Qodirova N. (2017). *Mustaqil ta'limning psixologik jihatlari*. Namangan: Ilm-Ziyo.
7. Hasanov R. (2020). *Kompetensiyaga asoslangan ta'lim*. Jizzax: Bilim.
8. Toshpo'latova D. (2019). *Kredit-modul tizimining afzalliklari va kamchiliklari*. Qarshi: Ta'lim.
9. Mirziyoyev Sh. (2021). *O'zbekiston ta'lim taraqqiyoti strategiyasi*. Toshkent: O'zbekiston.
10. Jabborova O. (2022). *Xorijiy tajriba: kredit-modul tizimi*. Farg'ona: Universitet.